

[Calla] Gombrowicz al Lliure

Carme Canet

Yvonne, princesa de Borgonya, de Witold Gombrowicz. Direcció: Joan Ollé. Ajudant de direcció: Ivan Beltran. Escenografia: Joan Berrondo. Música: Lluís Cartes. Intèrprets: Joan Anguera, Ivan Benet, Núria Borràs, Georgina Cardona, Cristina Genebat, Oriol Guinart, Aina Huguet, Lluís Marco, Rosa Muñoz, Àngels Poch, Hans Richter, David Vert. Del 26 de març al 27 d'abril de 2008. Sala Fabià Puigserver. Teatre Lliure.

Hi ha qui diu que un amic és aquella persona amb qui el silenci no es fa incòmode. Però, què passa quan l'absència de mots és tan prolongada que les nostres paraules hi reboten, ens tornen, com un bumerang, empeses, però, pels nostres secrets més recòndits? Què passa quan, a l'hora de buscar trencar aquest silenci esdevenim ridículs, grotescos, una caricatura d'allò que pensem que som o que volem ser? Aquest és un dels plantejaments d'*Iwona ksi niczka Burgundii* (*Yvonne, princesa de Borgonya*) obra del polonès Witold Gombrowicz (1904-1969), qui crea un personatge, Yvonne, que amb el seu silenci, desestabilitza tota una cort. I aquesta cort no troba altra sortida que eliminar aquella nosa que els molesta, anihilar la diferència que els torba. Però, això sí, sempre amb molta classe, sense embrutar-se les mans. Tal com pertoca als crims d'estat.

Rosa Muñoz interpreta, amb molta precisió en el treball corporal, el paper de la princesa, qui, per un caprici del príncep Felip (Ivan Benet), abandona els seus orígens humils per esdevenir la seva promesa. Això succeeix davant la incredulitat d'absolutament tota la cort, que fa mofa de la noia, i, igualment, en farà de la parella.

Tot comença amb una mena de joc, de befa, una burla que al príncep li sembla captivadora pel fet que amaneix la seva monòtona existència, i el sedueix el repete i el desig de firtrejar amb algú que li genera una gran repugnància. Però quan sap que Yvonne s'ha enamorat d'ell pren la determinació de casar-s'hi i aprendre a estimar-la. Però, tots els esforços seran debades, amb què que naixerà en ell el desig de desprendre-se'n.

La nit en què decideix executar l'assassinat, descobreix que no és l'únic que anhela la desaparició de la princesa. El

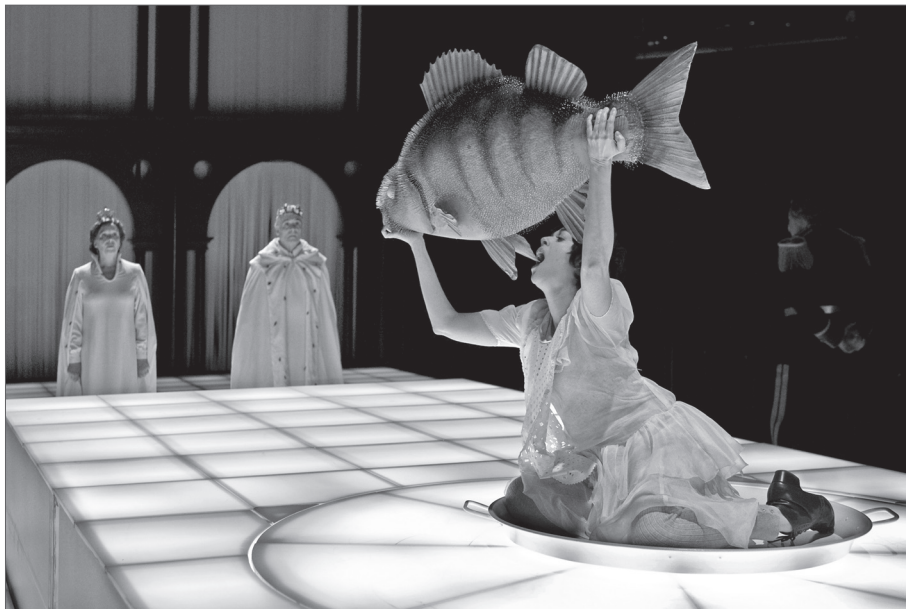

■ *Yvonne, princesa de Borgonya*, de Witold Gombrowicz. Teatre Lliure, març de 2008. (Ros Ribas/Teatre Lliure.)

personatge d'Yvonne té el seu contrapunt en Isabel (Cristina Genebart), que suscita l'atracció positiva del príncep. Tal vegada és paradoxal que aquesta, que precisament podria veure-la com a una rival, sentit així el major desig de desfer-se'n,

és l'únic personatge que mostra una autèntica compassió per la princesa. Una compassió que, tanmateix, no li servirà per evitar-ne l'homicidi.

Les interpretacions són més aviat polides, netes, amb classe, tal com pertoca a

■ «Serà capaç [l'espectador] de detectar mètodes tan súbtiles [per desfer-nos dels qui ens fan nosa] com l'ofèriment d'un peix carregat d'espines perquè qui molesta s'escanyi quan en mengi?»
(Ros Ribas/Teatre Lliure.)

la cort. Tot i això, els diferents estats pels quals passen els personatges, resulten, segons com, superficials, retòrics, i no tant encarnats. Exceptuant, és clar, Àngels Poch, que dóna força i color a l'espectacle amb la seva interpretació de la reina.

L'escenografia és, també, pulcra, desprovista de mobles excessius, i gaudint d'un terra blanquinós que s'eleva i descendeix gràcies a l'ús d'un seguit de plataformes. Els jocs de llums i ombres també donen vivacitat a un muntatge correcte però estèril. Sigui com sigui, les interrogacions que planteja el novel·lista i dramaturg polonès

Witold Gombrowicz a *Yvonne, princesa de Borgonya* —encara que potser amb menys força de la que seria de desitjar—, continuen arribant a l'espectador que, impàvid, ressegueix els camins de la crueltat de l'home, capaç d'eliminar la diferència perquè no destorbi.

Serà igualment capaç de resseguir el recorregut que fem en la nostra societat per desfer-nos dels qui ens fan nosa? Serà igualment capaç de detectar-ne els mètodes, tan subtils, com l'ofèriment d'un peix carregat d'espines perquè qui molesta s'escanyi quan en mengi? [Calla.]